

Szekula Jenő:

Suženj in Rimljanka

Roman

Kaj je to?
Kaj se je zgodilo?
Krik in vik je vedno večji. Rad bi vstal, pa se mi še vedno vrti v glavi. V očeh se mi temni. Zdi se mi, da moram vsak hip oslepeti. Solnce sije. Na oltarju gori ogenj. Plamen je močan, dim me duši, kakor da žgo črno kri na razbeljeni opeki. Odprem oči, pa jih hitro zopet zatisnem, kajti nudi se mi strahoten prizor. Nekaj korakov od mene leži razmesarjen konj. Drobjavje mu moli iz razparanega trebuha.

Križ božji! Kam sem prišel? Pogled se mi ustavi na drhtečih, napol narih postavah. Staroveški suženji. Stiskajo v rokah tenka kopja, železne vile z dvema rogljema in tenko mrežo, da se postavijo v bran divjim zverem, ki jih spuste na nje. Že se sliši strahotno rjojenje.

Obrazi sužnjev so mrtvaško blede, od strahu šklepečejo z zobmi. O, groza! Tudi jaz spadam med nje! Toda kako pridem do tega? Kaj se je zgodilo? Kako sem prišel med sužnje? Tu je še vedno aquincumski amfiteater, kjer sem bil prvotno. Da, toda zdaj je drugačen. Balkoni so polni občinstva, kamniti sedenja so dobili novo barvo in novo življenje, vse je zdaj kakor pester, cvetoč gal. In zdi se mi, da so mi s telesa sežgali obleko. Tudi jaz stojim tu napol nag.

Veter se divje zaganja v veliko plahoto, razprostrto nad dolgimi vrstami sedežev. Vidim množico žensk, vse kriče kakor da so pobesnele. Sliši se čuden, pretresljiv pohod, oddelek rimskih vojščakov stopi na kamnito ograjo, pokaže na nas in zakriči:

— Ecce, ad bestias damnati!

Glej, ti so izročeni zverem!

Groza me je spreletela. Še vedno mislim, da sanjam. Toda tudi jaz sem napol nag. Orog pasu mi visi živalska koža. In tudi jaz držim v rokah vile z dvema rogljema.

Ozrem se gori v sinje, neusmiljeno nebo. In vidim grozne gore, vidim zelene vrhove treh grebenov obmejnega pogorja, ki zro name, kakor da se mi rogajo. Morda me zasmehujejo, ker si ne morem pomagati.

O, groza! Kateri zli duh je izpolnil najskrivnejšo željo mojega življenja? In zdaj stojim tu na pesku staroveškega amfiteatra, obsojen, da me raztrgajo divje zveri.

III.

Borba z divjimi zvermi.

Rjojenje je vedno strašnejše. V ušesih mi zveni in bojim se, da ne oglešim. Strežaji in belnariji odpirajo železna vrata kletk in pade z biči divje zveri iz njih. Arena je kakor ulj razdraženih čebel. Zdi se mi, da stojim sredi viharja, v katerem doni strahotno rjojenje levov. Groza me obhaja. Drhtim in prebledevam. Čelo mi obliva mrtvaški pot. Z obema rokama pograbim svoje orožje in se poženem naprej. Toda čutim, da se mi mišice tresejo. V

nepopisnem strahu se mi šibe kolena in malo manjka, da se ne zgrudim na pesek.

— Pozor! Razkorači noge! — Šepeta neznan glas za menoj. — In nikar ne skušaj pobegniti, sicer si izgubljen!

Rjojenje se bliža. Še vedno dražijo in vzpodbujajo zveri, da planejo s tem večjo krvoločnostjo na nas. Grizem se v ustnice, da se zdrmam iz omotice, ki me je obšla od strahu. Zdi se ne bojim več tako smrti, jezi me pa, da sem strahopeten.

— Dobro, Ottmar! — šepetam sam pri sebi. — pokažeš temu podlemu in krvoločnemu ljudstvu, ki tako navdušeno tuli in maha z robci na galerijah, da nisi navaden suženj. Ti si sin dvajsetega stoletja, ki si prišel samo po naključju v kritičen položaj. Pa tudi tu boš na svojem mestu in če ti je že sonejmo umreti, umreš junaške smrti.

Solnce je pripekalo. Bilo mi je, kakor da čutim v zraku vonj goreče smole in kadila. Z oltarja se je še vedno kadilo. Na njem so sežgali črno kri, ječmen, balzam, rdeče vino in črno moko. In tedaj sem spoznal, da igre v staroveškem amfiteatru niso bile prazna in moderna komedija, kakor so nas učili v šoli. To so bile prave cerkvene svečanosti, prazniki, ko so ljudje molili in doprinali žrtve v počastitev podzemnih bogov. Krvave svečanosti so priležali za zveličanje duš umrlih prednikov. V spomin na one junake, ki jih je izgubila legija v zadnjih bitkah.

— Vea, vea mihi misero! — je tar-

nal glas za menoj. — Iam murmurant bestiae!

Ne znam dobro latinščine, toda zdaj razumem vse.

— Gorje mi, nesrečniku, zveri že rjovejo! — Tako je zakričal eden mojih tovarišev, obsojen na smrt. In z zobmi šklepeče, kakor da ima v ustih klešče.

— Furcam recipe fortiter! — mu zakliče drugi. — Drži dobro vile!

Jaz sem se že nekoliko pomiril. Imel sem celo toliko časa, da sem se ozrl. Središče arene je posuto z žaganjem in redčim peskom. Tu vidim celo nekako gledališko napravo. Tu stoji več nizkih kolib, zgrajenih iz bičevja in vrhov vejic, a pred njimi stoje palme v velikih čeblih. Iz studenca se poganja kvišku vodomet. To je pristna severoafriška slika. Morda nastopimo v prizoru, ki kaže, kako napadejo lačne zveri zamorsko naselbino. Celotno kolo privezan oven poskakuje tu ves nemiren in čaka, kdaj mu skozi lev za vrat. Dokaj primitivna režija. Malo dalje leži razmesarjeni konj. Menda je ostal tu od prejšnje borbe.

Ozrl sem se na svoje tovariše. Sedem je nas. To so slabotni in izčrpani suženji. Ne verjamem, da bi bili kos divjim zverem. Eden je bil že zelo star. Njegov opičji obraz je bil poraščen na obeh straneh z redkimi, sivimi kocinami. Stal je sredi arene izbuljenih oči in ves razčepan ter se opiral na primitivno sulico. Podoben je bil pračloveku iz prediluvialne dobe, ki je planil iz gorečega gozda. Govoriti sploh ni

mogel, samo stokal in ječal je. Ime mu je bilo Mammius. Najbrž je komaj vedel, kje stoji. Iz oči mu je odsevala blaznost, stokal je in šklepetal z zobmi, kakor opica praveka, ki je nenadoma naletela na tigra. Obraz je imel ves razrit od starosti, nizko čelo je bilo polno gub. Star je bil najbrž nad 70 let.

Mož je bil suženj. Povsod je bil znan kot dobra duša. Toda nekoč ko je delal na polju blizu Garelacce, ga je obselel vrag in ponoči je vlomil v zapuščeno vilo sredi polja. V spanju je presenetil in umoril mlado gospodarjevo ženo. Iztrgal ji je iz rok novorojenčka in pobegnil v gozdove za Salvo. Preden je zbežal, je zažgal bližnje kopicke sena, na leseno streho vile je pa vrzel gorečo bakljo. Pozneje so ga našli na polju blizu Aquinca pred kipom boga Attisa. Pestoval je otročiča, ki je neprestano plakal. Plesal je v krogu okrog kipa boga pomladi, okrašenega s cvetjem.

Mammius je bil očitno blazen. Saj ni imel prav nobenega povoda za grozen zločin, kajti služil je ne le mlademu gospodarju, marveč tudi njegovemu očetu in staremu očetu. In vendar so ga obsodili na smrt in bili bi ga križali ali razžagali na štiri dele, da se niso bližale cirkuške igre, ki so nudile ljudstvu najlepšo priliko, da napase svojo radovednost in krvoločnost ob pogledu na nesrečnega starčka, ki ga bodo raztrgale divje zveri na kose.

Tudi drugi so bili morilci ali razbojniki. Očitno so zaslužili kruto kazen.

Občina Ljubljana 222
Mestni pogrebni zavod

Potrži globoke žalosti sporočamo, da je naša srčno ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

MIRA PUC

mestna učiteljica

dne 31. januarja 1929 po daljši trpljenja polni boleznii bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto dne 2. februarja t. l. ob 3. popoldne iz tukajšnje deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 31. januarja 1929.

Franc Puc, novinar, brat
Fani Puc, šolska upraviteljica, sestra
Dr. Dinko Puc, odvetnik in župan ljubljanski, brat

Olga dr. Pucova, Natalija Pucova, svakinji

Vsi ostali sorodniki.

Mejak Rudolf, post. načelnik, in hčerkici Mojca in Sonja naznanjajo tužnim srcem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njih ljubljena soproga, oz. mamica, hčerka, sestra in teta, gospa

JELICA MEJAK, ROJ. CIRMAN

umrla dne 30. t. m. po kratkem in težkem trpljenju, previdena s svetimi zakramenti.

Blagoslovitev pokojnice se vrši dne 1. februarja t. l. ob 16. uri na postaji Zagorje, nakar se prepelje truplo v Št. Vid nad Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb dne 2. februarja ob pol 4. popoldne izpred kolodvora na domače pokopališče.

Zagorje, Št. Vid, dne 31. januarja 1929.

Globoko žalujoče rodbine
MEJAK, CIRMAN, ERJAVEC, PETERNELJ in KREMŽAR.

Občina Ljubljana 222
Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo pre-
tužno vest, da je naš predobri soprog
in stric, gospod

Franc Rolih

poštni poduradnik

dne 31. t. m. nenadoma bogu vdano pre-
minul.

Pogreb dragega pokojnika bo v pe-
tek dne 1. februarja 1929 ob 4. uri
popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu
na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Viž, dne 31. januarja 1929.

Žalujoča soproga **IVANA ROLIH**
in ostali sorodniki.

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest,
da nas je za vedno zapustila naša preljuba
zlata mama, stara mama, teta in tašča, gospa

Jerica Arhar, roj. Ribnikar

Sinoči ob 10. uri v 84 letu starosti mirno
v Gospodu zaspala. — Pogreb nepozabne
bo v petek dne 1. februarja ob 3. uri popo-
ldne iz mrtvašnice javne bolnice k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 30. januarja 1929.

Žalujoči rodbini: **ARHAR-KISKOVIC.**

A. SINKOVEC
nasl. K. S. S. S.
LJUBLJANA

Poslužite se

inventurne prodaje

Prihranite do 50%

do 10. febr.

Le nekaj primerov:

Svila:

Lamé svilen 90 cm šir. za plesne obleke
prej D 49 sed. D 33-
Tariatan srebrn. zlat in v mod barvah
prej D 19 sed. 12-
Crêpe de Chine la. v vseh barvah
D 95 in 85-
Šali beneški iz svile z dolg. resami 295-
aponski vzorčasti 17-
torbice pod lastno ceno
čista svila 150-

Nogavice:

dam. flor prej D 19 sed. D 9-
svil. flor 28 14-
melé 24 16-
čista volna 89 39-
otročje pod lastno ceno

Radi opustitve zaroč in snežnih čevljev prodajamo
znamko „Tretorn“ po lastni ceni

Za gospode:

nogavice flor. dolge D 24-
vestja volnena 78-
pullover volnen 78-
aquard 118-

srajca, bela, s trdimi prsi D 69-
srajca trench, z 2 ovi. 49-
pyjama iz zefirja 149-
klobuki 59-

Pletenine:

Damski Pullover jaquard la. offir volna
prej D 168 sed. D 118-
Pullover iz la. melé volne
prej D 168 sed. 118-
športna garnitura sweater, čepica
prej D 220 sed. 138-
Čepice volnene športne od 10-
Čepice francoske la. 27-
Otr pullover jaquard od 48-
športna garnitura sweater čepica 88-

Trikotaža:

Damske majice flor prej D 58 sed. D 23-
tricot hlače čista volna 98 60-
tricot hlače bombaž v barvah od 29-
tricot kombineta 26-

Perilo:

D. kombineta hlače iz batista barv. s čipkami D 29-
spalna srca najnovejši kroj s čipkami 59-
tutranja hlače iz jap crepa 89-
pyjama iz jap crepa 128-

Posilimo p.c.
povzetju
za neugajajo
imamo tona